

Store tap p.g.a. Babesiose.

Rundt midten av juni 2017 ble Veterinærinstituttet Sandnes (VIS) kontaktet ang. diagnostikk av antatt Babesiose (blodpiss) hos flere storfe i en besetning i Vest-Agder.

Dyrene som ble syke var rene Aberdeen Angus eller krysninger med NRF. Til sammen 19 dyr ble i februar 2017 kjøpt inn fra en besetning som var under avvikling på Jæren. Kjøper hadde også fått en Aberdeen Angus okse fra Jæren sommeren 2016, denne gangen fra en annen gård (nær nabo). Oksen har, når dette er skrevet, aldri vist symptomer på Babesiose.

Dyrene ble sluppet på beite 22.mai og ble samtidig gitt Coopersect[®] påflekkingsvæske som forebygging mot skogflått. Gården ligger i et område, kjent for alvorlige flåttproblemer. Tidlig i junimåned ble det observert dyr som ikke var i form, virket blodfattige og hadde rødfarget urin. Eier og de involverte dyrleger fikk snart mistanke om Babesiose. Dyrene var sky og vanskelige å undersøke, med mindre de var så syke at en kunne komme til dem. Å få anemiske dyr i hus var heller ikke enkelt da tilstanden ble ytterligere forverret. Da dyrene først var kommet inn i hus ble undersøkelse og behandling enklere. Dyr med symptomer ble behandlet med Imidocarb som er et urea derivat, effektivt mot babesier. Den 20.juni mottok VIS en blodprøve fra flere dyr og blodutstryk fra et meget sykt dyr. Prøvene var tatt ut den 16. juni, men de var i god tilstand. NMBU - Sandnes foretok Giemsa- farging av det innsendte prøvematerialet. Alle prøvene (fra til sammen 3 dyr) var i varierende grad positive m.h.p. babesier i erytrocytter. På dette tidspunkt (20.juni) hadde eier mistet 5 dyr, inkl. et fåtall dyr som ikke fikk behandling.

Etter hvert ble det klart at det var altfor stor risiko overhodet å ha dyrene gående på beite. Alle dyr ble derfor tatt inn og kroppstemperatur sjekket daglig på alle dyr. Ved stigning i temperatur, eller andre symptomer typiske for

babesiose, ble dyret behandlet. Den 7. september hadde eier ikke mistet noen dyr etter at denne prosedyren ble innført.

Eier mistet altså 5 av de 19 nyinnkjøpte dyrene. 7 dyr hadde fått behandling ved mer eller mindre typiske symptomer og kom seg. En ku som ved beiteslipp ikke hadde kalvet, ble holdt inne, og har ennå ikke fått lov å komme på beite. Dyret har, som forventet, aldri vist symptomer på Babesiose.

Babesier er blodparasitter (protozoer) som bruker flått (*Ixodes ricinus*) som vektor. Etter noen delinger i erythrocytter sprekker de sistnevnte og det kan føre til hemolytisk anemi og rødfarget urin. Bare *Babesia divergens* er rapportert hos storfe i Norge og denne arten er også en zoonotisk parasitt. Kalver som blir utsatt for smitte pleier å få milde symptomer, men utvikler gjerne langvarig immunitet. De slipper dermed lettere fra infeksjonen enn voksne, ikke immune, storfe som på grunn av flytting eller andre forhold blir smittet.

På den angrepne gården i Vest-Agder var de godt kjent med flått og flåttbårne sykdommer. Da det gikk så godt med oksen som ble kjøpt i 2016, var de i god tro når de handlet fra samme område i 2017. Denne gangen fikk det imidlertid fatal utgang.

Sveinn Gudmundsson, Veterinærinstituttet Sandnes

Snorre Stuen og Siri Bjerkreim Hamre, NMBU - Sandnes

Jan Olav Berget veterinær Farsund, Kristel Daaland og Bent Gusevik veterinærer Lyngdal.